

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 33/2015

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Helge Rivrud

Klagen gjelder: Krav om kompensasjon etter
forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt
kompensasjonsordning.

Beslutningsdato: 1. november 2016

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Marianne Abeler
Claus Brynildsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas ikke til følge.

***

1. Innledende bemerkninger

Nemnda bemerker innledningsvis at Rivrud er i ferd med å avvikle sin advokatpraksis, men at han fortsatt har fullmakt til å representere skadelidte i saken.

Saken var oppe til behandling 1. november 2016. På grunn av forhold utenfor nemndas kontroll er vedtak først kunnet bli avgitt nå, drøye 2 måneder etter.

2. Sammendrag av saksgangen

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

Skadelidte, født [REDACTED], tjenestegjorde i [REDACTED] i [REDACTED] i seks måneder fra [REDACTED] til [REDACTED]. Skadelidte oppgir å ha hatt god fysisk og psykisk helse før tjenesten. Han hadde i forkant av tjenesten fullført grunnskole, ungdomsskole og starter på snekkerlinje i den videregående skole. Han avbrøt først utdannelsen for å gjennomføre førstegangstjenesten, men begynte etter endt tjeneste igjen på utdannelsen. Før han rakk å fullføre, avbrøt han igjen utdannelsen på grunn av utenlandstjenesten i [REDACTED].

Etter endt tjeneste, flytter skadelidte hjem til sine foreldre høsten [REDACTED]. Skadelidte tok verken utdanning eller utførte arbeid under denne perioden. Den ansente familiesituasjonen på denne tiden og videre fremover bidro ifølge saksopplysningene til store psykiske belastninger for skadelidte. Konflikten med familien knyttes etter skadelidtes opplysninger blant annet til hans valg om å reise i FN-tjeneste for Norge, og til det som av hans familie ble betegnet som et svik mot deres samiske kultur. I en tidsperiode, frem til 1994 forsøker han å gjennomføre ulike utdanningsløp, samt ulike jobber i regi av NAV, men uten at dette lykkes. I 1994 flyttet han til Oslo, og jobbet blant annet som [REDACTED] og senere i [REDACTED], før han flyttet tilbake til [REDACTED]. Han tok arbeid ved en [REDACTED] og [REDACTED], inntil han ble rammet av hjerneslag på jobben den [REDACTED] i 2009. Han har ikke vært tilbake i jobb etter dette.

I forbindelse med det fremsatte kravet om kompensasjon for psykiske senskader som følge av deltakelse i internasjonal operasjon, har SPK innhentet en spesialisterklæring fra psykologspesialist dr. Arnold Myrvang som har avgitt erklæring i henhold til mandatet for den særskilte kompensasjonsordningen. Erklæringen er datert 25. februar 2014. Dr. Myrvang har i etterkant også utarbeidet en tilleggserklæring, datert 4. juni 2015.

Dr. Myrvang finner at skadelidte har en psykisk belastningsskade fra tjenesten i [REDACTED]. Imidlertid finner han at [REDACTED] ikke alene er nødvendig og tilstrekkelig til å utløse den lidelsen skadelidte har i dag. Han skriver at hovedårsaken til hans tilstandsbilde synes å ligge i hans reaksjoner på den mottakelsen han fikk fra familien da han kom hjem.

I sin tilleggserklæring opprettholder dr. Myrvang sine opprinnelige konklusjoner. Han skriver her blant annet at utviklingen av skadelidtes psykiske plager kom som følge av hans subjektive opplevelser av ikke å få respekt for sin fornorskning fra familiens side.

Skadelidte ble i omgjøringsvedtak av 17. april 2013 innvilget 100% uførepensjon med virkning fra 1. januar 2013. Uføretidspunktet ble satt til september 2009, og ble begrunnet med ettervirkning etter hjerneblødning, psykiske plager, og mulig PTSD.

Statens pensjonskasse (SPK) avslo i vedtak av 6. august 2014 skadelidtes krav, både etter kompensasjonsordningens del I og II (65 G). Rivrud har påklaget avslaget på vegne av skadelidte i klage av 17. august 2014. Rivrud fastholder at spesialisterklæringen lider av alvorlige feil og mangler. Klagen er i ettertid supplert med brev av 15. oktober 2014 og av 6. og 7. januar 2015. I brevet av 6. januar foretar Rivrud en grundig gjennomgang av erklæringen til dr. Myrvang, samt av skadelidtes bakgrunnshistorie, og fastholder at erklæringen inneholder flere feil og mangler.

Skadelidte møtte ikke for nemnda, men var representert av Helge Rivrud. En representant for SPK deltok også i møtet.

3. Nemndas vurdering

Det rettslige grunnlaget for rett til kompensasjon etter forskriften er at det foreligger en varig psykisk belastningsskade som følge av tjeneste i internasjonal operasjon, jf. forskriften § 3. Det er videre et vilkår at den tjenesteutløste psykiske skaden har medført en varig ervervsmessig uførhet hos skadelidte.

Nemnda legger innledningsvis til grunn at skadelidte har psykiske problemer. Spørsmålet her er om hans psykiske problemer skyldes hendelser fra tjenesten, eller om det knytter seg til andre forhold.

Skadelidte selv er klar på at hans psykiske problemer ikke er forårsaket av tjenesten, men at disse skyldes andre forhold. Hans nære familie, og hans prosessfullmektig Rivrud, mener imidlertid at skadelidte selv ikke forstår hvilken virkning tjenesten hadde på ham, og at det i realiteten er denne som er årsaken til hans psykiske plager i dag.

Kravene til årsakssammenheng utledes av betingelseslæren. Etter betingelseslæren vil tjenesten være årsak til den psykiske belastningsskaden dersom den har vært en nødvendig og tilstrekkelig betingelse for skadens inntreden. Det er skadelidte som bærer bevisbyrden for at det foreligger en slik nødvendig og tilstrekkelig årsakssammenheng. Årsakskravet mellom en handling og en skade er vanligvis oppfylt dersom skaden ikke ville ha skjedd om handlingen tenkes bort. Handlingen er da en nødvendig betingelse for at skaden inntreffer, jf. eksempelvis Rt. 1992 s. 64. Det må foreligge både faktisk og rettslig årsakssammenheng.

Kravet til årsakssammenheng er ikke oppfylt dersom det foreligger andre selvstendige årsaker til skaden. I den sammenheng presiseres det at det etter gjeldende erstatningsrett ikke er grunnlag for forholdsmessig oppdeling av erstatningskravet.

Det foreligger flere spesialisterklæringer i saken, hvorav erklæringen fra psykologspesialist dr. Arnold Myrvang er i henhold til mandat for ordningen. Erklæringen baserer seg dels på underliggende objektiv dokumentasjon og dels på samtaler med og undersøkelser av skadelidte. Han har også avgitt en tilleggsuttalelse, datert 4. juni 2014.

Dr. Myrvang konkluderer med at skadelidte har en psykisk lidelse fra tjenesten, men at det ikke foreligger årsakssammenheng mellom tjenesten og skadelidtes aktuelle psykiske lidelse. Skadelidte selv har gjennom egen forklaring fremholdt at det er problemene med familien og

ikke selve tjenesten som er årsaken til hans psykiske plager da han kom hjem etter tjenesten. Til tross for at dr. Myrvang finner grunnlag for at skadelidte har hatt opplevelser under tjenesten som har gitt ham psykiske plager, skriver han videre at hovedvekten av skadelidtes psykiske problemer i dag må tilskrives hans identitetsproblemer knyttet til sin samiske bakgrunn. Dr. Myrvang finner ingen realitetsbrist ved skadelidtes forklaring, og fra tilleggserklæringen hitsettes:

«Jeg er enig med adv. Rivrud at dette er aparte oppførsel fra skadelidtes side, men holder fast ved min tidligere vurdering av at denne utviklingen kom som følge av hans subjektive opplevelse av ikke å få respekt for sin fornorskning fra familiens side».

Skadelidtes prosessfullmektig Rivrud har på eget initiativ foretatt innhenting av informasjon fra personer som står skadelidte nær. Informasjonen er nedtegnet i en form for skriftlige vitneprov som er søkt fremlagt for nemnda, men uten skadelidtes eget samtykke eller ønske, og uten at skadelidte selv er orientert om innholdet. Skadelidte er ikke umyndiggjort og har derfor fri råderett over egen sak. Nemnda finner derfor ikke grunnlag for å legge disse dokumentene til grunn som en del av bevisførselen, og ser i sin helhet bort fra dem.

Det at skadelidtes tidligere advokat påstår at det er tjenesten som er årsak til skadelidtes psykiske plager i dag, støttes verken av den sakkyndige eller skadelidtes egne oppfatninger. Nemnda kan heller ikke se at det foreligger noe i de tidsnære bevisene som tilsier at det er tjenesten som er årsaken til hans psykiske plager i dag. For nemnda er det sentralt at skadelidtes identitetsproblematikk synes å ha startet forut for tjenesten, i form av at han tok utdanningsvalg som var å anse som utradisjonelle i det samiske miljøet. Det som skjer i etterkant av tjenesten har sterke forbindelseslinjer til nettopp dette. Det er også i samsvar med det skadelidte selv anfører. Det er således ikke sannsynliggjort at tjenesten er en nødvendig og tilstrekkelig betingelse for skadelidtes psykiske plager og etterfølgende ervervsuførhet.

Nemnda finner etter dette at skadelidte ikke har krav på kompensasjon etter forskriften.

For klageomgangen har Rivrud fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand på totalt kr. 64 350,- inkl. mva. Kravet gjelder en tidsbruk på 28 timer og 30 minutter til forberedelse og fremmøte.

I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning klageomgangen. Kravet fremstår som svært høyt. Rivrud har opplyst at dette skyldes at han på eget initiativ har reist rundt i [REDACTED] og snakket med skadelidtes familie. Som nevnt ovenfor har dette i stor grad skjedd uten skadelidtes kjennskap. Bevisene som er innhentet har nemnda valgt å se bort i fra. Av denne grunn finner ikke nemnda grunnlag for å dekke mer en tilsammen 15 timer. Nemnda finner videre grunn til å bemerke at det heller ikke vil være rimelig å fremme et eventuelt overskytende krav overfor klient, med bakgrunn i at kostnadspådraget har skjedd uten skadelidtes kunnskap og aksept.

4. Konklusjon

Klagen tas ikke til følge. SPKs vedtak stadfestes.

Utgifter til juridisk bistand i klagebehandlingen dekkes med kr. 33 750,- inkl. mva.

Vedtaket er enstemmig.

***

Oslo, x. januar 2017

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder